

**Ankara
Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Adalet MYO**

Adalet Programı

**Yargı Örgütü
Dersleri**

ÜNİTE II

*YARGI ORGANLARININ İŞLEVİ,
NİTELİKLERİ VE YARGILAMAYA
EGEMEN OLAN İLKELER*

***YARGI ORGANLARININ İŞLEVİ,
NİTELİKLERİ VE YARGILAMAYA
EGEMEN OLAN İLKELER***

YARGI ORGANLARININ NİTELİKLERİ

Yargı organlarının nitelikleri

- Yargı işlevi, devletin diğer temel işlevlerini oluşturan yasama ve yürütme işlevlerinden, tümüyle ayrı ve özel bir konumdadır.
- Yargı işlevi, bu özgün niteliği gereği kendisinden bekleneni gerçekleştirilebilmek için yasama ve yürütme işlevlerinin bütünüyle dışında kalmak zorundadır. Ancak bu şekilde, devletin hukuk devleti olması ve hukukun üstünlüğü ilkesinin gerçekleştirilmesi sağlanabilir.
- İşte, Anayasamızda yargının, yasama ve yürütme organları karşısındaki bağımsızlığını sağlamak amacıyla çeşitli tedbirler yer almaktadır. Yargının bağımsızlığını sağlamaya yönelik ilkeleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı başlığı altında toplamak mümkündür.

BANGALORE YARGI ETİĞİ İLKELERİ

BAĞIMSIZLIK

- Yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğünün ön koşulu ve adil yargılanmanın temel garantisidir.
- Bu nedenle hâkim, hem bireysel hem de kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını korumalı ve bu konuda örnek teşkil etmelidir.

BAĞIMSIZLIK

- Hâkim; herhangi bir yerden herhangi bir sebeple doğrudan ya da dolaylı olarak gelebilecek her türlü dış etki, rüşvet, baskı, tehdit ve müdahaleden uzak şekilde, olaylara ilişkin kendi değerlendirmesine dayanarak ve hukuka dair kendi vicdani anlayışı ile uygun biçimde yargı işlevini bağımsız olarak yerine getirmelidir.
- Hâkim, genel anlamda toplumdan, özelde ise karara bağlamak durumunda olduğu ihtilafın taraflarından bağımsız olmalıdır.
- Hâkim, yasama ve yürütme organlarıyla uygunsuz bağlantılardan ve bu organların etkisinden bağımsız olmalı ve ayrıca makul bir şekilde gözlemlendiğinde de bunlardan bağımsız görünmelidir.
- Hâkim, yargısal görevlerini yerine getirirken bağımsız şekilde karar vermekle yükümlü olduğu hususlarda meslektaşlarından bağımsız olmalıdır.
- Hâkim, yargının kurumsal ve eylemsel bağımsızlığını sürdürmek ve artırmak için yargısal görevlerinin ifasına yönelik koruma tedbirlerini teşvik etmeli ve korumalıdır.
- Hâkim, yargı bağımsızlığını sürdürmede esas olan yargıya yönelik kamusal güveni güçlendirmek amacıyla yargı etiği ile ilgili yüksek standartlar sergilemeli ve bunları ilerletmelidir.

TARAFSIZLIK

- Tarafsızlık, yargı görevinin doğru bir şekilde yerine getirilmesine esas teşkil eder. Bu ilke sadece kararlar için değil, kararların oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

TARAFSIZLIK

- Hâkim, yargı görevlerini tarafsız, önyargısız ve iltimassız olarak yerine getirmelidir.
- Hâkim, mahkeme içerisinde ve dışında, halkın, hukukçuların ve dava taraflarının yargı ve hâkim tarafsızlığına duyduğu güveni koruyacak ve artıracak davranışlar içerisinde olmalıdır.
- Hâkim, makul olduğu ölçüde, duruşma ve karar aşamalarında davadan reddini gerektirecek durumları en aza indirecek şekilde hareket etmelidir.
- Hâkim, önündeki veya önüne gelme ihtimali olan bir dava hakkında, bilerek ve isteyerek, davanın sonucunu etkilemesi veya sürecin aşikâr adillik vasfını zayıflatması beklenebilecek hiçbir yorumda bulunmamalıdır. Ayrıca hâkim, kamuya açık olsun veya olmasın, herhangi bir şahıs ya da mesele konusunda adil yargılamayı etkileyebilecek herhangi bir yorum da yapmamalıdır.
- Hâkim, tarafsız olarak karar veremeyeceği veya makul bir gözlemcide tarafsız olarak karar veremeyeceği izlenimi doğurabileceği durumlarda yargılamanın herhangi bir aşamasına katılmaktan kaçınmalıdır.

TARAFSIZLIK

- Bu tür davalar aşağıdaki durumlarda söz konusu olup, bu üç bentle sınırlı değıdir:
- Hâkimin, davanın taraflarından biriyle ilgili gerçek bir önyargı veya tarafgirlik içerisinde olması veya davaya ilişkin delil kabilinden tartışılan olaylarla ilgili kişisel bir bilgiye sahip olması;
- Hâkimin ihtilafli konuda daha önceden avukatlık yapmış olması veya esas tanıklardan biri olarak yer almış olması;
- Hâkimin ya da hâkimin ailesinden birisinin ihtilâf konusu dava sonuçlarıyla ilgili ekonomik bir çıkarının olması.
- Davaya bakmaya devam edecek başka bir hâkimin belirlenememesi halinde veya herhangi bir eylemde bulunulmamasının, durumun aciliyeti nedeniyle ciddi şekilde adaletsizliğe yol açacağı durumlarda hâkime görevden el çektirmek gerekmez.

ANAYASA

Mahkemelerin Bağımsızlığı-1

- *“IX. Yargı yetkisi”⁽¹⁾*
- **Madde 9 – Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.**
- *(1) 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddede yer alan “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.*

Mahkemelerin Bağımsızlığı-2

- *A. Mahkemelerin bağımsızlığı*
- **Madde 138 – Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.**
- **Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.**
- **Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.**
- **Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.**

Mahkemelerin Bağımsızlığı-3

- Anayasa'nın bu iki maddesinde belirtilen gereklerin toplamına **mahkeme ve yargıç bağımsızlığı** adı verilir. Mahkemelerin bağımsızlığı ile yargıçların bağımsızlığı deyimleri eş anlamlı deyimlerdir. Çoğu kez biri diğerinin yerine kullanılır ve **mahkemeler ile yargıçların gerek yasama, gerek yürütme karşısında bağımsız oldukları, her ne nedenle olursa olsun, bu organların yargıçlara emir veremeyecekleri** anlamına gelir.
- Anayasada, yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, basının yasa ile sınırlanabileceği öngörülmüştür (madde 28/6). **Yargının, yalnız yürütme ve yasamaya karşı korunması yeterli değildir. Yargıyı, büyük bir güç olan basının etkisinden de korumak gerekir.** Bu amaçla, Basın Kanunu, medyanın, ceza kovuşturmasının başlaması ile hüküm kesinleşinceye kadar hakim ve mahkemenin hüküm, karar ve işlemleri konusunda fikir yayınlamasını yasaklamıştır (Basın Kanunu madde 30). Bu, basının mahkemelerdeki işler konusunda bilgi vermesine engel değildir.
- Yargının temel bir niteliğine karşı gelen bu esas uyarınca **yargı yetkisini kullanırken organ, makam, merci, kişi veya kuruluşun mahkemelere yargı ile ilgili görevlerini yerine getirirken hiçbir emir ve talimat verememesi, tavsiye ve telkinde bulunamaması, yönlendirme yapamaması** gerekir.

Mahkemelerin Bağımsızlığı-4

- “Hâkimlerin bağımsızlığı, kararlarını verirken hür olmaları, hiçbir dış baskı ve tesir altında bulunmamaları demektir. Baskı yapılması kadar, yapılabilmesi ihtimali de hâkimlerin bağımsızlığını zedeler”
- Hâkimler, hem yasama, yürütme ve yargı organları, hem de içinde yaşadığı çevreye ve kendilerine karşı bağımsız olmalıdırlar.
- Hâkimlerin bağımsızlığını beşe ayrılarak incelenebilir:
- A. YASAMA ORGANINA KARŞI BAĞIMSIZLIK
- B. YÜRÜTME ORGANINA KARŞI BAĞIMSIZLIK
- C. YARGI ORGANINA KARŞI BAĞIMSIZLIK
- D. ÇEVREYE KARŞI BAĞIMSIZLIK
- E. KENDISINE KARŞI BAĞIMSIZLIK
- Bir hâkimin kararını verirken hür olabilmesi için sadece yasama, yürütme ve yargı organlarına karşı bağımsız olması yetmez, aynı zamanda bir birey olarak içinde yaşadığı “çevreye” ve kendi egosu ve önyargılarına karşı da bağımsız olması gerekir. Zira hâkimin karar verme özgürlüğünü bu hususlar dahi etkileyebilir.

Mahkemelerin Tarafsızlığı-1

- Dürüst (adil) yargılanma hakkı; İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesi ile Anayasanın 36, 37, 38. maddelerinde güvence altına alınmıştır.
- Adil yargılanma hakkı Anayasa m.36'da düzenlenmiş olsa da, bu hakkın tamamlayıcı unsurları Anayasa m.2, 36, 38, 138, 140, 141 ve 142'de yer almaktadır.
- Adil yargılanma hakkı yargılamanın “yasayla kurulmuş bağımsız ve **tarafsız bir mahkemede**” yapılmasını öngörür.
- Hakim, bağımsız ve tarafsız olmalıdır. Tarafsızlık, **taraf tutmama ve yansız kalma** anlamını taşır. Hakimin tarafsızlığı; “**tarafsız karar vermesi**” kadar, “**tarafsız görünmesi**” ile de ilgilidir.
- Hakim; kendi iç dünyasında tarafsız yargılama yaptığına inanabilir, yargılama sonucunda verdiği karar dürüst karar da olabilir. Önemli bir diğer husus; **yargılanan kişinin, tarafsız ve bağımsız mahkemede yargıldığını hissetmesi, dürüst yargıldığını ilişkin tereddüde düşmemesidir.** Hakimin tarafsızlığını; bu mesleği icra edenin hak ve hürriyetleri yönünden ele almak yerine, yargılayan önünde yargılananın dürüst yargılanma hakkı kapsamında düşünmek gerekir.
- Bu konuda çatışma yaşanırsa, tercihin hangi süje yönünden yapılması gerektiği ön plana çıkabilir ki, “haklar dengesi”, “haklar çatışması”, “üstün yarar” veya “tercih edilen yarar” ölçütleri uyarınca seçilmesi gerekenin yargılanan kişinin hak ve hürriyetleri olacağı, yargılanan kişinin yargıldığı sırada gözetilmesi gereken hak ve hürriyetleri ile çatışmadığı sürece yargılayan kişinin de hak ve hürriyetlerinin gözetileceği muhakkaktır. Bundan dolayıdır ki, tarafsızlığından şüphe edilen ve somut gerekçe gösterilen hakim yargılamadan çekilir.

Mahkemelerin Tarafsızlığı-2

- Hakim; dava ile ilgili görüşünü önceden beyan edemez, yargılama faaliyeti sırasında dilediği gibi hareket edemez, usul kurallarına bağlı kalır, tarafların hak ve hürriyetlerini Anayasa ve kanunlara uygun olmak kaydıyla eşit şekilde gözetir.
- Bu sebeptir ki **hakim; duruşma salonunda ve yargılama faaliyeti sırasında, yargılanan kişiye karşı tarafsızlığına halel getirebilecek bir tavır, tutum ve davranış sergilememelidir.** Bu husus, adil yargılanma hakkının bir gereğidir.
- **Hakimlik görevi sırasında bireysel tüm sebep ve etkenlerden bağımsız olarak “millet” adına karar verilmelidir.** Bu dürüst yargılanma hakkının teminatlarından birisidir.
- Mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı **hem şekil hem de esas itibariyle tarafsız ve bağımsız yargılama yapılması, dürüst yargılanma hakkına gölge düşürebilecek her türlü tutum, söz ve davranışlardan kaçınılmasını** gerektirir.
- **Hakimler; duruşma salonuna girdiğinde, özel hayatlarındaki kimliklerinden sıyrılıp, şahsi görüşlerinden arınmalı, bu görüşlerini duruşma salonunda bulunanlara ve en önemlisi de dava taraflarına yansıtmamalıdır.** Yargılanan kişi duruşma salonuna girdiğinde, yargı mensubunun tutum ve davranışlarından dolayı yargılamanın dürüstlüğünden şüpheye düşmemeli, **bağımsız ve tarafsız bir mahkeme huzurunda yargıldığından emin olabilmelidir.**
- Netice itibariyle; hakim, “millet” adına yargı yetkisini kullanır ve bu yetkisini kullanırken sübjektif değil, objektif tarafsızlığı esas alır.
- Hakimlik mesleği, yargılanan kişilerin dürüst yargılanma hakkını, her olgudan, kendi hak ve özgürlüklerinden dahi üstün tutulmasını gerekli kılar.

Hâkimlik Teminatı-1

- Hâkimlerin bağımsızlığı ilkesinin tanınması, hâkimlere emir ve talimat verilemeyeceğinin, genelge gönderilemeyeceğinin; tavsiye ve telkinde bulunulamayacağına Anayasada belirtilmesi, hâkimlerin gerçekten de bağımsız olduğu anlamına her zaman gelmeyebilir. Hâkimlere emir ve talimat verememekle birlikte eğer hâkimlerin tayin ve terfileri, görevden alınmaları, maaşları, vs. yürütme organının takdirine bağlı ise hâkimlerin bağımsızlığı sözde kalır. Hâkimlerin bağımsızlığı ilkesinin sözde kalmaması için hâkimlik teminatı müessesesi getirilerek, Hâkimler birtakım güvencelere kavuşturulmuştur. Bunlar sayesinde hâkimler kendi meslek ve varlıklarını tehlikeye atmaksızın görevlerini yapabilirler.
- Hâkimlik teminatı, **hâkimlerin bağımsızlığını tam olarak gerçekleştirebilmek için, her türlü maddî ve manevî baskıdan uzak olarak, huzur ve sükun içinde görev yapabilmeleri için hâkimlere tanınan kişisel güvenceler** olarak tanımlanabilir.
- Hakimlik teminatı , **bir dava açılmak suretiyle huzura getirilen uyuşmazlıkların adalet, yasalar ve vicdani kanaat uyarınca hüküm vermek suretiyle çözüme kavuşturulması için yargılama yapıp hüküm verecek hakimlerin bağımsızlık ile tarafsızlıklarını sağlamak üzere oluşturulan bir kurumsal mekanizmadır.**

Hâkimlik Teminatı-2

- *Hâkimlik teminatı AY m. 139'da düzenlenmiştir.*
- *B. Hakimlik ve savcılık teminatı*
- **Madde 139** – Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.
- Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

Hâkimlik Teminatı-3

- Hâkimlik teminatını düzenleyen AY m. 139'da uyarınca görevlerini her türlü maddî ve manevî baskıdan uzak olarak, huzur ve sükûn içinde yerine getirebilmeleri için hâkimlerin, her şeyden önce, görevden atılma, işsiz kalma, parasız kalma ve yerinin değiştirilmesi korkusu içinde bulunmamaları gerekir. Görevden atılabileceğinden, işsiz kalabileceğinden korkan, maaşsız bırakılabileceğinden endişe duyan, görev yaptığı güzel bir şehirden kötü bir yere naklen atanabileceğinden çekinen bir hâkimin kendisini bağımsız hissetmesi ve dolayısıyla bu yetkilere sahip kişi ve makamlardan etkilenmemesi mümkün değildir. İşte bu nedenle hâkimlik teminatı minimum şu üç unsuru içermelidir:
 - **1. Azledilmeme Teminatı**
 - **2. Emekliye Sevk Edilmeme Teminatı**
 - **3. Malî Teminat (Aylık ve Ödeneklerinden Yoksun Kılınamama Teminatı)**

Hâkimlik Teminatı-4

- *Hâkimlik teminatını sağlamak için AY'da Hakimler ve Savcılar Kurulu kurulmuştur.*
- *Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulup ve görev yapan bu kurul adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapmak gibi hâkim ve savcılarının bütün özlük işleri hakkında karar vermekle yetkilidir.*
- *Hâkimler ve Savcılar Kurulu mahkemelerin bağımsızlığı ilkesini ve hâkimlik teminatını gerçekleştirip güvenceye kavuşturur.*

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU

III. Hakimler ve Savcılar Kurulu

Madde 159

- Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.
- Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.
- Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabîi üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcılar arasında, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasında seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç aday, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasında, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

III. Hakimler ve Savcılar Kurulu

Madde 159

- Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.
- Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır.
- Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.
- Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.
- Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

III. Hakimler ve Savcılar Kurulu

Madde 159

- Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun ve diğ er mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç i leyip i lemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul m fetti lerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.
- Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.
- Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği    aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.
- Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet m fetti lerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan i  denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.
- Kurul  yelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin g evleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kurulu  ve g evleri kanunla düzenlenir.

Genel olarak HSK

- Hâkimler ve Savcılar Kurulu, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarının bütün özlük işleri hakkında karar verme yetkisine sahip anayasal bir kurum ve özerk bir yargısal kurul olup bu kurul mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.
- HSK yapısal planda mahkemelerin bağımsızlığı ilkesini gerçekleştirip güvenceye kavuşturması açısından büyük önemi haizdir.
- HSK adil yargıyı tesis etmek üzere, hâkimler ve savcılarla ilgili işlemleri, hukukun üstünlüğü, mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı esaslarına göre yerine getirir.
- HSK, adil, bağımsız, tarafsız, güvenilir ve etkin yargının teminatıdır.

Kurumsal olarak HSK

- Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.
- Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır.
- Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabîi üyesidir.
- Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adlî yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcıları arasından Cumhurbaşkanınca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.
- HSK'nın Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu olmak üzere iki hizmet birimi bulunmaktadır. Kurulun sekreteryâ hizmetleri Genel Sekreterlik tarafından yerine getirilmektedir. Teftiş Kurulu, Başkanın gözetiminde Kurul adına görev yapmaktadır. Genel Sekreterlik ve Teftiş Kurulu bürolar şeklinde teşkilatlanmıştır.

•

•

HSK genel kurul

Genel Kurulun Oluşumu

Genel Kurul 13 üyeden oluşmaktadır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanı olup Müsteşar Kurulun tabii üyesidir.

HSK Genel Kurulunun Görevleri Şunlardır:

- >> Başkanvekilini ve daire başkanlarını seçmek.
- >> Dairelerin kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak.
- >> Daireler arasında çıkan görev ve işbölümü uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlamak.
- >> Kurulun görevine giren, fakat Genel Kurul veya dairelerin görevleri arasında gösterilmeyen konularda karar merciini belirlemek.
- >> Kurul üyeleri hakkındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturma işlemlerine ilişkin 6087 Sayılı Kanunla verilen görevleri yerine getirmek.
- >> Bakanlığın, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlamak.
- >> Yargıtay ve Danıştaya üye seçmek.
- >> Genel Sekreterin atanması için Başkana üç aday teklif etmek.
- >> Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını, Kurul başmüfettişlerini, Kurul müfettişlerini ve Kurulda geçici veya sürekli olarak görev yapacak tetkik hâkimlerini atamak.
- >> Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma ile hâkim ve savcılar hakkında denetim, araştırma, inceleme ve soruşturma yapılması konularına münhasır olmak üzere yönetmelik çıkarmak ve genelge düzenlemek.
- >> Kurulun stratejik plânını onaylamak ve uygulamasını takip etmek.
- >> Görev alanını ilgilendiren kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hakkında görüş bildirmek.
- >> Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

HSK 1. Daire

- HSK birinci daire, daire başkanı ile biri Adalet Bakanlığı Müsteşarı olmak üzere 5 üyeden oluşur.
- **Birinci Dairenin Görevleri Şunlardır;**
- Hâkim ve savcılarla ilgili olarak; atama ve nakletme, geçici yetki verme, kadro dağıtma, müstemir yetkileri düzenleme, yıllık ve mazeret izinleri dışında her türlü izin verme, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yapılan planlamaya ve alınan taleplere uygun olarak eğitim programlarına katılmaya ilişkin izin verme işlemlerini yapmak; meslek öncesi eğitimde staj mahkemelerini belirlemek; Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarına ilişkin denetleme işlemlerini Teftiş Kuruluna yaptırmak; Hâkim ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikâyetleri inceleyip gereğini yapmak; Hâkim ve savcılarının görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını Kurul müfettişleri veya müfettiş yetkilerini haiz kıdemli hâkim veya savcı eliyle araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri ile inceleme ve soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işlemler için teklifte bulunmak; İlgili kanunlarda verilen görevlerin yerine getirilmesi bakımından en yakın ağır ceza, bölge adliye ve bölge idare mahkemesini belirlemek; Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak ile görevlidir.

HSK 2. Daire

- HSK 2. daire, 2. daire başkanı ile birlikte 5 üyeden oluşur.
- İkinci Dairenin Görevleri Şunlardır:
- Hâkim ve savcıların; Her türlü yükselme ve birinci sınıfa ayırma işlemlerini yapmak; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasındaki suç soruşturması ile disiplin soruşturma ve kovuşturması sonucu hakkında karar vermek; disiplin veya suç soruşturma ve kovuşturması nedeniyle geçici yetkiyle yer değiştirmesine veya görevden uzaklaştırılmasına karar vermek; meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar vermek; diğer kurumların geçici görevlendirme ve nakil taleplerine ilişkin izin işlemlerini yürütmek, Hâkim ve savcı adaylarını mesleğe kabul etmek, Hâkimlik ve savcılık görevine tekrar atanma ile diğer hizmetlerden mesleğe atanma talepleri hakkında karar vermek, Meslekten çekilme, çekilmiş sayılma ve görevin sona ermesi hakkında karar vermek, Genel Kurul tarafından verilen diğer işleri yapmak ile görevlidir.

HSK Genel Sekreterlik

- **Genel Sekreterlik**
- Genel Sekreterlik, Kurulun idarî ve malî işleri ile sekreteryaya hizmetlerini yerine getirmek amacıyla kurulmuştur. Genel Sekreterlik; Genel Sekreter, biri idari yargı hâkim ve savcılar arasında seçilecek beş genel sekreter yardımcısı ile yeteri kadar tetkik hâkimi ve bürolardan oluşur.
Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Genel Kurulun teklif ettiği üç aday arasında Başkan tarafından atanır. Genel sekreter yardımcıları ise birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar arasında, muvafakatleri alınarak, Başkan tarafından atanmaktadır.
Genel Sekreterlikte ayrıca, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasında muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır. Kurul personeli naklen veya açıktan atama yoluyla atanır.

- **Genel Sekreterliğin Görevleri Şunlardır;**

- Kurulun büro işlemlerini yürütmek; kurulun taraf olduğu adlî ve idarî davalar ile icra takiplerinde avukatlar vasıtasıyla Kurulu temsil etmek, davaları takip etmek, ettirmek, hukukî hizmetleri yürütmek; hâkim ve savcılarının sicilleri ile şahsî dosyalarını tutmak; Kurulun arşiv hizmetlerini yürütmek; kanunlarla malî hizmet ve strateji geliştirme birimlerine verilen görevleri yapmak; hâkim ve savcılarının izin ve emeklilik işlemlerini yürütmek; Kurul üyeleri ile Kurulda görev yapanların özlük işlemlerini yürütmek; Kurulun görev alanıyla ilgili hususlarda Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) kullanılmasını sağlamak; Kurul stratejik plânına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun bir çalışma ortamı oluşturmak; Genel Sekreterliğin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak ile görevlidir.

HSK Teftiş Kurulu

• Teftiş Kurulu

• Teftiş Kurulu Başkanı, üç başkan yardımcısı, başmüfettiş ve müfettişlerden oluşan Teftiş Kurulu, Başkanın gözetiminde Kurul adına görev yapmaktadır. Kurul müfettişleri, görevlerini yerine getirirken Teftiş Kurulu Başkanına; Teftiş Kurulu Başkanı ise Kurula karşı sorumludur.

• Teftiş Kurulunda görevli olanların atanma usulleri şu şekildedir;

• Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcıları, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından, Kurul başmüfettişleri, Teftiş Kurulunda fiilen beş yılını doldurmuş, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş olan müfettişler arasından, kıdem sırasına göre, Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatları alınarak Genel Kurul tarafından atanır.

• Teftiş Kurulunun Görevleri şunlardır;

• Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yapmak; görev alanına giren konularda, uygulamada ortaya çıkan mevzuat yetersizliği ve aksaklıklar ile ilgili hususlarda gerekli inceleme ve araştırmaları yaparak alınması gerekli kanunî ve idarî tedbirler konusunda Kurula teklifte bulunmak; kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya Kurul tarafından verilen benzeri görevleri yapmak ile görevlidir

DERS SONU

**iyi
haftalar!**

